

विचारसार र सूक्तिहरू

सहिष्णुता सद्गुणहरूको आधारशिला हो ।

-देक्कन

प्रकाशक	प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. वीरगंज-१९
प्रधान सम्पादक	जगदीशप्रसाद शर्मा
व्यवस्थापक/सम्पादक	विकाश शर्मा
सम्पादक	शश्वत नेपाल/ सद्गुणहारू थ्रेष्ट (प्रताप)
सम्पादक	आर. के. पटेल
बारा विशेष प्रतिनिधि	गम्भीरा सहनी
गुदकः	प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. (अफसेट खापाखाना)
ठिन्डी सिलेमा	हल रोड, श्रीपुर, वीरगंज-१९ (नेपाल), पोस्ट ब्लॉक नं. ७८, फोन नं. ०१५-५२५७२२, ५२३७०४
email:	prateekdaily@gmail.com
Website:	www.prateekdaily.com

तुजुक हरायो

राष्ट्रियसभा निर्वाचनमा स्वतन्त्र उम्मेदवार खिमलाई देवकोटाको विजयसँगै अहिलेसम्म बलवान् देखिएका प्रधानमन्त्री ओलीको तुजुक हराएको छ। जस्तोसुकै परिस्थितिमा आफूलाई बरोगरी उभ्याउन अहिलेसम्म सफल हुँदै आएका प्रधानमन्त्री ओलीका लागि यो निर्वाचन पार्टीगत र आत्मगत दुवै दृष्टिले महत्वपूर्ण र प्रतिष्ठाको कुरा थियो। रामबाहारु थापा 'बादल' माओवादी केन्द्र छाडेर ओलीको शरण परेका थिए। यसबाट उनको सांसद पद खोसिएको तथियो नै, अल्पमतमा परेका प्रधानमन्त्रीलाई साथ दिएर उनले ओलीप्रति जुन बफादारी देखाएका थिए, त्यसको प्रतिफल पनि पाउन सकेनन्। थापा एकजना राजनीतिका नयाँ खेलाडीसँग हार खान पुगे। यद्यपि देवकोटा स्वतन्त्र उम्मेदवार भएपनि देशका चर्चित आर्थिक लेखक, व्यवस्थापन क्षेत्रका जानकार, विद्वान् व्यक्ति हुन्। र उनलाई ओलीविरोधी सबै राजनीतिक दलको साथ थियो। कुनै पनि देशको शासनसत्ताको अवस्था कस्तो छ भन्ने देखाउन मध्यावधि निर्वाचनले अहम् भूमिका खेलेको हुन्छ। प्रतिष्ठा र सरकारको सबै शक्ति खाँचेर पनि देशका प्रतिष्ठित नेतालाई जिताउन नसक्नुमा अन्यान्य कारणका साथै समग्रमा ओलीको प्रभाव घटेको देखिन्छ।

यो सबक हो। सरकारसँग आफैनै पार्टीका नेताहरू रह्य छन्। ताक पर्वा जसलाई पनि उपयोग गर्ने, काम सकिएपछि रछ्यानमा भिल्काउने प्रवृत्तिले अन्ततः ठोकर खानेपर्छ। बुद्धिमानी त अब आफ्नो कार्यनीति र सोचमा परिवर्तन ल्याउनु नै हो। किनकि राजनीतिमा कसैको पनि स्थायी हार वा स्थायी विजय हुँदैन। अहिले जुन परिस्थिति उत्पन्न भएको छ, त्यसको गन्तव्य अन्ततः मध्यावधि निर्वाचन नै हो। राष्ट्रपतिले नयाँ सरकार बनाउने आह्वान गरेकी छन्। हिजो अन्य प्रतिपक्षी दलहरू भिलेर सरकार बनाउन सकेका थिएनन् र संसदमा विश्वासको मतमा पराजित ओली पुनः तेसो कार्यकालका लागि प्रधानमन्त्री बनेका थिए। यसपटक फेरि ओलीबाटैको गठबन्धनको सरकार बन्न सकेन भन्ने मध्यावधि निर्वाचनको विकल्प छैन। र निर्वाचन जित्नका लागि जनता रिशिनुपर्छ। बितेको तीन वर्ष बढीको कार्यकालमा ओली सरकारले आलोचित धेरै र प्रशंसनीय थोरैमात्र काम गरेको छ। भष्टाचार बढेको छ, कोरोना व्यवस्थापनमा असफल साबित भएको छ, पार्टीमा विभाजन छ। हिजोको राष्ट्रवादी छवि धूमिल भएको छ। मध्यावधि निर्वाचन नहुँदा पनि सद्धीयता वरण गरेको दोसो आम निर्वाचन अब धेरै बिन बाँकी छैन।

यी सबै परिस्थितिमा प्रधानमन्त्री ओली यदि आफ्नो छाडि सुधार्ने काममा लाग्दैनन् भन्ने उनको पार्टीले सन्तोषजनक जीत हात पार्न सक्दैन्। के ठेकान तबसम्म पार्टी नै एक ढिक्का रहन्छ कि रहैन ! अहिले देश आर्थिकरूपले जर्जर छ, सारा देश क्रियाहीन बनेको छ, कोरोना उपचारमा प्रयुक्त हुने खोपसमेत कमिशनले गर्दा प्रभावित भएको बेला अन्धो मतदाता पनि ओलीको समर्थनमा अधि नसल्ला ! सुशासनको नाममा प्रधानमन्त्री नै संलग्न रहेको स्पष्ट देखिने खालका प्रिंटिङ प्रेस घोटाला, प्रधानमन्त्री निर्वाचन परिसरको दुर्नाम ललितानिवास प्रकरणमा नजीकका मन्त्रीको संलग्नताजस्ता आरोपणले उनको थोरै कामलाई ढाकिएको छ। जस्तै बल गरे पनि पित्कोजितिको असल काम देखिनेछैन। तुजुक हराएको यतिबेला जति अवसर छ, तुजुक छाडेर कोरोनाविरुद्ध युद्धमा इमानदारीपूर्वक लाग्नु नै श्रेयस्कर हुनेछ।

सामाजिक सेवामा समर्पित रिलिफ सोसाइटीको कार्यसमितिलाई चाहिने समय प्रदान गरी सामाजिक सेवामा सहभागी हुनुहोस् । रिलिफ भवन फोन ९८४५११९४४८

महामारीमा बढ्दो भ्रष्टाचार

पछिलो समय कोरोना महामारी डढेलोझै फैलिए गएको छ। गत वर्षको आर्थिक वृद्धिलाई नकारात्मक बनाएको लकडाउन नै फेरि विकल्पका रूपमा उभिएको छ। कोरोनाको कहर बढिरहेको अवस्थामा भष्टाचारले अर्थतन्त्रमा थप चुनौती र जटिलतातर्फ सङ्केत गरिरहेको छ। कोरोना महामारी र सङ्कटका बेला ज्ञन् बढी अनियमितता र चलखेल भएका घटना बढ्दो विरुद्धमा सुनिन थालेका छन्। कोभिड-१९ को जारी महामारीको समयमा यस्तै परिदृश्य देखिएका छन्। समय सान्दर्भिक शासकीय सुधार नहुन तथा पारदर्शिता र जवाकोहेहितो कमीले दिन प्रतिदिन भष्टाचारले प्रत्रय पाइरहेको छ। पछिलो समयमा विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी निकायहरूको अध्ययनले नेपालमा भष्टाचार ज्ञन् मौलाउको तथ्य प्रस्तुत गरेको छ। भष्टाचार न्यूनीकरण र शासकीय सुधारका निमित्त गरिएका प्रयास पुभावकारी देखिएका छैन्। कोरोनाविरुद्ध खोप खरीद प्रक्रियामा समेत कमिशन खान एजेन्टहरू लागिरपरेको समाचार बहिरिएसँगै महामारीमा पनि व्यापारिक संस्थाहरू कमिशन खान कसरी लाग्नु भन्ने छलन्ह भएको छ। कैयौं साना र गरीब मुलुकले कोरोनाविरुद्ध खोप पाउन नसकिरहेको बेला सरकारले आफ्ना नागरिकलाई जोगाउन ५० लाख डोज खोप भारतको सेरम इन्स्टिचुटबाट खरीद गर्ने भएको थियो। तर यसअधि सरकारले भारतकै सेरम इन्स्टिचुटच्युटबाट १० लाख डोज खोप ल्याएको पनि थियो।

सेरम इन्स्टिच्युटसँग ते पाल सरकारले गरेको सहमति नेपालकै उसको एजेन्ट हुक्म दिस्तिङ्युसन एन्ड लजिस्टिक प्रालिले कुल रु ३२ करोड ४३ लाख कमिशनको दाउमा हाललाई रोकिएको छ। यसबाट ज्ञन्डै तीन करोड नेपाली जनताको जीवनमाथि खेलबाड हुन गएको स्पष्ट छ। जनवरीमा भएको समझदारीमा पहिलो खेपमा १० लाख डोज खोप फरवरीमा पठाउने र दोसो खेप मार्चमा पठाउने कबोल गरिए अनुसार १० लाख डोज खोप नेपाल आयोग ते पालले यसअधि देखिएको छ। सरकारले सबै जोखिम सम्झौतमा खोप पुऱ्याउन सकिए विश्वास लियो। तर स्थिति त्यति बेला रात्रै देखिएको छ। सेरम इन्स्टिच्युटको लक्ष्यमा यस्तै आर्थिक संरक्षण तथा आर्थिक सङ्कटमा भएको भ्रष्टाचारले समस्या भएको सरकारबाटवालाहरूले औल्याएको छ। त्यसमा पनि भष्टाचार छानबीनमा परेका व्यक्तिहरूलाई नै राजनीतिक नियुक्ति दिएर जिम्मेवारी सुन्मिनुले नागरिकमा सरकारप्रति विश्वसनीयता कम हुँदै गएको छ। राजनीतिक भागबन्दा यस्तै नियमांगमा जोड दिने कि विकास नियमांगमा, अन्योल बढ्दो छ। निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रमाफत आर्थिक अनियमितता मात्र होइन, नीतिगत र संस्थागत अनियमितता सबैतर विस्तारित भएको छ। अखियार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगकै पछिलो वार्षिक अन्यप्रगति प्रतिवेदनले पनि गत वर्षबन्दा यो वर्ष धेरै भष्टाचारका मुद्दा मामिलामा नियमांगमा अन्योल भएको छ। तर पछिलो समय राजनीतिक दल र सरकारले तैनात भ्रष्टाचारीको संरक्षण गरेको प्रतिवेदन सर्वजनिक गरेको छ। भष्टाचार यस्तै नियन्त्रण र सुशासनका लागि दलका नेताहरूले सुधिने प्रतिबद्धता जनाए पनि यसको पालना गर्न सकेका छैन्।

नागरिकको जीवनस्तर सुधार, न्यायमा पहुँच, विकास नियमांग, भष्टाचार न्यूनीकरणबाट मुलुकको सुशासनको सभ्य यात्रा तय हुने सविधानको परिकल्पना अनुसारका उपलब्धिहाले हासिल हुने कुनै लक्षण देखिएको छैन। सविधान अनुरूप काम तूकी थिएको छ। अल्पविकसितबाट विकासशील मुलुकमा स्तरोन्तति हुन चुनौती थिएको छ। त्यसमा पनि ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनल नेपालले पछिलो समय राजनीतिक दल र सरकारले तैनात भ्रष्टाचारीको संरक्षण गरेको साथै क्रांतिकरण र विश्वव्यापीरूपमा स्वास्थ्य एवं आर्थिक मात्र नई भष्टाचार र पनि विकारल हुँदै गएको छ। भ्रष्टाचारले देखिएको छ। अनुसन्धानका लागि त्यसको विकल्प के भन्ने अन्योल छ। त्यस्तै, कर्मचारीतन्त्रमा देखिएको चरम अनियमितता र भष्टाचारको शृङ्खलाले अर्को निराशाजनक दृश्य देखाउँछ। गुणस्तरहीन नियमांगको समस्या डरलाउदो छ। राष्ट्रिय गौरवका बहुप्रतीक्षित आयोगाहरूमा भएको न्यून प्रगति, डिलासुस्टी एवं चरम लापरवाहीले विकासप्रति नागरिकको आशा निराशामा बदलिएरहेको छ। त्यसैले विगतदेखि तैनात भ्रष्टाचारीहरूको नागरिकको चाहना र संविधानको परिकल्पना प्रतिवेदन नाप्राप्त र गराउन सकिएन भन्ने सम्भिर्दिको नागरिकको चाहना र संविधानको परिकल्पना प्रतिवेदन गर्न सक्छ। भ्रष्टाचार नियन्त्रण र सुशासनका लागि दलका नेताहरूले देखिएको चरम अनियमितता र भष्टाचारको शृङ्खलाले अर्को नियन्त्रणका लागि दलका नेताहरूले व्यापक शुद्धीकरणको प्रतिवेदनले र जनशक्ति तेजित भएको छ। तर पछिलो समय राजनीतिक हस्तक्षेप बढी देखिएको छ। सरकारले देखिएको छ। सरकारले यस्तै नियन्त्रणको सिद्धान्तबोम्जिम राज्यका अङ्गहरू व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकामा सन्तुलनभन्दा एकअर्कावीच हस्तक्षेप, श

